

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Jany Krutákové, Jana Farského, Věry Kovářové, Víta Rakušana, Petra Gazdika a Petra Pávka na vydání ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod (sněmovní tisk č. 549)

Vláda na své schůzi dne 30. července 2019 projednala a posoudila návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod, a zaujala k němu **nesouhlasné stanovisko**, a to zejména z následujících důvodů:

1. Vláda upozorňuje, že jde již o třetí návrh směřující k zakotvení ochrany vod na ústavněprávní úrovni předkládaný poslanci za poměrně krátkou dobu. V souladu se svými stanovisky k těmto předchozím poslaneckým návrhům (sněmovní tisky č. 508 a 526) vláda trvá na svých pochybnostech ohledně nutnosti zajišťovat ochranu vody formou novelizace právních předpisů, které jsou součástí ústavního pořádku, zejména pak při absenci jakýchkoli souběžně navržených a předložených změn právních předpisů přímo upravujících nakládání s vodami. Již stávající znění čl. 7 Ústavy totiž obsahuje povinnost státu dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů, mezi které bezesporu voda patří. Vláda nicméně opětovně připomíná, že možnost případné zvýšené ústavněprávní ochrany vody v rámci diskusí k nalezení nejúčinnějšího způsobu ochrany vody v právním řádu České republiky ve spolupráci s ústavními právníky analyzuje.
2. Důvodová zpráva k předloženému návrhu ústavního zákona uvádí jako jeden z hlavních důvodů pro přijetí návrhu klimatickou změnu a s tím související stále častější období sucha. Vláda v této souvislosti připomíná, že dne 8. července 2019 schválila novelu vodního zákona, jejímž cílem je právě ochrana před suchem a nedostatkem vody a která zakotvuje nové právní nástroje umožňující vodu a vodní zdroje více chránit.
3. Předkládaný návrh ústavního zákona mění základní principy vodního hospodářství. Změna Listiny základních práv a svobod vyvolá, což potvrzuje i důvodová zpráva, nutnost zásahů do celé řady právních předpisů, které se zabývají ochranou vody a hospodaření s ní. Důvodová zpráva však neobsahuje ani základní představu o těchto

změnách. Podle názoru vlády nelze k takovéto změně přistoupit bez znalosti předpokládaných podrobnějších dopadů.

4. Předkladatelé navrhují do Listiny základních práv a svobod včlenit pojem „statek veřejného užívání“, který není v právním řádu definován a není tak zřejmé, jak by tato konstrukce ovlivnila platnou koncepci vodního práva, podle níž nejsou vody v přírodním prostředí předmětem vlastnictví a práva k nim upravuje vodní zákon. Taková konstrukce může mít významné dopady do soukromého vlastnictví a ústavně zaručeného práva vlastnit majetek.
5. Za nejvíce problematické vláda považuje navržené znění čl. 31 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Dle názoru vlády může vést toto ustanovení k výkladovým nejasnostem, neboť nestanoví, kdo může být vlastníkem a provozovatelem vodárenské infrastruktury a jakým způsobem má obec požadovaný stav zajistit a především financovat. Z navrženého znění není též zcela zřejmé, zda jde o úplné znemožnění podnikání v oblasti zásobování s vodou, nebo zda se jedná pouze o pokyn adresovaný obci, zatímco na soukromé poskytovatele se nebude vztahovat. Navrhované ustanovení čl. 31 odst. 5 Listiny základních práv a svobod tak podle názoru vlády k vyšší míře ochrany vody nepřispěje, ale pouze znejistí celou řadu subjektů.
6. Vláda též upozorňuje, že předkládaný návrh neodpovídá standardní legislativní technice. Předně je třeba konstatovat, že formálně není Listina základních práv a svobod ústavním zákonem a úvodní věta by tak měla být formulována jiným způsobem. Stejně tak text novelizačních bodů je v rozporu s ustálenou legislativní praxí.